Stockholms läns landsting

7

Skrivelse från Irene Svenonius (M), Ninos Maraha (L), Gustav Hemming (C) och Ella Bohlin (KD) om åtgärder mot sexuella trakasserier

LS 2018-0326

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2018-06-07

LS 2018-0326

Landstingsstyrelsen

Skrivelse från Irene Svenonius (M), Ninos Maraha (L), Gustav Hemming (C) och Ella Bohlin (KD) om åtgärder mot sexuella trakasserier

Föredragande landstingsråd: Peter Carpelan

Ärendebeskrivning

Irene Svenonius (M), Ninos Maraha (L), Gustav Hemming (C) och Ella Bohlin (KD) har lämnat en skrivelse om åtgärder mot sexuella trakasserier.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att uppdra åt landstingsdirektören att samordna och följa upp arbetet med att förebygga sexuella trakasserier och kränkande särbehandling i landstingets verksamheter

att i övrigt anse skrivelsen besvarad.

Landstingsrådsberedningens motivering

Stockholms läns landsting är en av Sveriges största arbetsgivare. Den senaste tidens så kallade #Metoo-upprop har satt fingret på förekomsten av sexuella trakasserier och kränkande särbehandling även inom hälso- och sjukvården.

Därför bjöd Alliansen in företrädare för såväl läkarnas som sjuksköterskornas #Metoo-upprop samt företrädare för både Läkarföreningen och Vårdförbundet. Som en direkt konsekvens av mötet den 29 januari 2018 i landstingshuset lade Alliansen en skrivelse i landstingsstyrelsen med flertalet uppdrag som landstingsdirektören ombads att återkomma kring.

Det är positivt att kompetens kring sexuella trakasserier och kränkande särbehandling är prioriterat dels vid upphandling av företagshälsovård, dels

vid utformningen av den landstingsgemensamma visselblåsarfunktion som ska tas i bruk under 2018. Alliansen vill dock ytterligare understryka vikten av att denna typ av kompetens vad gäller sexuella trakasserier och kränkande särbehandling skrivs in i såväl förfrågningsunderlag som uppdragsbeskrivningar framgent.

Stockholms läns landsting ska, oaktat huvudmannaskap för elever och studenter som är ute på praktik eller verksamhetsförlagd utbildning (VFU), tillsammans med regionens högskolor och universitet säkerställa att såväl arbetsmiljön som bemötandet av eleverna och studenterna är god samt att hanteringen av eventuella sexuella trakasserier och kränkande särbehandling har en tydlig hanteringsordning mellan landstinget och respektive lärosäte.

Landstingets årliga medarbetaruppföljning är ett viktigt verktyg och är grundbulten i det lokala och koncerngemensamma förbättrings- och utvecklingsarbetet. Det är givetvis viktigt att medarbetarna känner att de kan vara anonyma och att anonymiteten kan garanteras vid besvarandet av medarbetaruppföljningens frågor. Frågan om att addera ålder till medarbetaruppföljningen har dock lyfts av flertalet arbetstagar- och studentorganisationer. Därför bör frågan ånyo diskuteras med arbetstagar- och studentorganisationerna inom ramen för landstingets samverkan med externa aktörer och organisationer.

Slutligen, kan Alliansen inte vara nog tydlig med att landstingets arbetsplatser ska vara fria från sexuella trakasserier och kränkande särbehandling samt att arbetsmiljön ska vara god med ett gott samarbets- och samtalsklimat med högt i tak. Allt annat är oacceptabelt.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande
Skrivelse den 20 februari 2018

Irene Svenonius Peter Carpelan

Gustaf Drougge

Landstingsstyrelsen
Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL Personal och utbildning
Lena Halvardson Rensfelt

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2018-05-23

LS 2018-0326

Landstingsstyrelsen

Skrivelse från Irene Svenonius (M), Ninos Maraha (L), Gustav Hemming (C) och Ella Bohlin (KD) om åtgärder mot sexuella trakasserier

Ärendebeskrivning
Irene Svenonius (M), Ninos Maraha (L), Gustav Hemming (C) och Ella Bohlin (KD) har lämnat en skrivelse om åtgärder mot sexuella trakasserier.

Beslutsunderlag
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande
Skrivelse den 20 februari 2018

Förslag till beslut
Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att uppdra åt landstingsdirektören att samordna och följa upp arbetet med att förebygga sexuella trakasserier och kränkande särbehandling i landstingets verksamheter.

Förvaltningens förslag och motivering
Sammanfattning
Irene Svenonius (M), Ninos Maraha (L), Gustav Hemming (C) och Ella Bohlin (KD) har lämnat en skrivelse om åtgärder mot sexuella trakasserier. I skrivelsen lyfter de bland annat vikten av stöd och utbildning till chefer och behovet av kompetens om sexuella trakasserier och kränkningar hos företagshälsovården. I skrivelsen refereras till förslag och erfarenheter från #Metoo-upprop inom vården för att säkerställa att de tas tillvara. I samband med #Metoo har landstinget, liksom många andra arbetsgivare, inlett ett än mer aktivt arbete för att öka kunskapen hos såväl medarbetare som chefer om rättigheter och skyldigheter för att förebygga och hantera sexuella trakasserier och kränkande särbehandling. Förvaltningen föreslår att landstingsdirektören får i uppdrag att samordna och följa upp arbetet

med att förebygga sexuella trakasserier och kränkande särbehandling i landstingets verksamheter.

Bakgrund
Irene Svenonius (M), Ninos Maraha (L), Gustav Hemming (C) och Ella Bohlin (KD) har lämnat en skrivelse om åtgärder mot sexuella trakasserier. I skrivelsen lyfter de vikten av att landstinget som arbetsgivare arbetar målmedveten för att förebygga sexuella trakasserier. I skrivelsen refereras till ett möte mellan Alliansen och företrädare för #Metoo-uppropen inom vården där erfarenheter och synpunkter från #Metoo lyftes fram.
I skrivelsen refereras till förslag och synpunkter som diskuterades på mötet för att säkerställa att de tas tillvara.

Förslagen handlade om:

Bättre stöd och kunskap till första linjens chefer
- Stärkt stöd och kunskap om sexuella trakasserier och kränkande särbehandling för första linjens chefer.
- Behov av att kartlägga hur många chefer som har fått utbildning i att förebygga sexuella trakasserier.
- Att uppgift om ålder adderas i de medarbetaruppföljningar som respektive sjukhus gör.
- Landstinget ska vid upphandling ställa krav på kunskap och tydliga riktlinjer hos företagshälsovården för att ta hand om medarbetare som söker sig till dem på grund av sexuella trakasserier eller kränkande särbehandling.

Fördjupat samarbete med regionens universitet och högskolor
- Stockholms läns landsting behöver adressera frågor om sexuella trakasserier och kränkande särbehandling i samarbetsforumen med regionens universitet och högskolor.

Gemensam visselblåsarfunktion
- Stockholms läns landsting ska i samband med utformningen av landstingets koncerngemensamma visselblåsarfunktion tillse att kunskapen för att hantera anmälningar om sexuella trakasserier och kränkande särbehandling finns med i uppdragsbeskrivningen.

Överväganden
Landstingets verksamheter bedriver ett aktivt arbete för att förebygga sexuella trakasserier och kränkande särbehandling. I samband med #Metoo har landstinget, liksom många andra arbetsgivare, inlett ett än mer aktivt arbete för att öka kunskapen hos såväl medarbetare som chefer om

rättigheter och skyldigheter för att förebygga och hantera sexuella trakasserier och kränkande särbehandling. Fokus har varit på att säkerställa att det finns tillgång till aktuell information och att handlägga de anmälningar som inkommit. Flera verksamheter har genomfört utbildningar, i första hand av chefer, för att de ska få ökad kunskap om och stöd för sitt uppdrag att förebygga och hantera sexuella trakasserier. Verksamheterna säkerställer också att alla har tillgång till gällande riktlinjer för hantering av sexuella trakasserier och information om vart man kan vända sig om man har blivit utsatt. Frågan lyfts också vid exempelvis arbetsplatsträffar. För närvarande görs en översyn av vilka utbildningar som bör inkludera kunskaper om sexuella trakasserier och kränkande särbehandling.

Förvaltningen avser att kontinuerligt följa verksamheternas arbete med att säkra arbetet för att förebygga och hantera trakasserier. I den uppföljningen kan också en kartläggning av i vilken omfattning chefer fått utbildning i frågan hanteras.

Landstinget har en upphandlad leverantör av företagshälsovård som redan i dagsläget är en instans som såväl medarbetare som chefer kan vända sig till för stöd och råd om någon har utsatts för sexuella trakasserier. En ny upphandling av företagshälsovård kommer att inledas inom kort. Vikten av kompetens i hantering av sexuella trakasserier och kränkande särbehandling ska då tydliggöras.

Landstingets medarbetarenkät är ett viktigt verktyg för att utveckla arbetsmiljön och få generell information om exempelvis förekomsten av sexuella trakasserier. Fastställande av utformning av enkäten har skett tillsammans med den leverantör som hanterar medarbetaruppföljningen på uppdrag av landstinget. Det är av stor vikt att medarbetarenkäten är anonym och att den kan brytas ner på tillräckligt låg nivå för att kunna fungera som ett verktyg för även mindre enheter. Att addera bakgrundsfaktorer som ålder i enkäten riskerar att minska anonymiteten i enkäten. Desto mer specifik information om en individ som finns desto större risk att andra kan förstå vem personen är. Förvaltningen gör därför i dagsläget bedömningen att ålder inte bör adderas till medarbetarenkäten. Vid nästa upphandling av medarbetarenkät kommer basenkäten med de frågor som är gemensamma för hela landstinget att behöva ses över. Frågan om hur information om ålder kan adderas utan att riskera att minska anonymiteten kan då tas med i det arbetet.

Förvaltningen har tillsammans med hälso- och sjukvårdsverksamheterna inlett ett samarbete med universitet och högskolor som har många studenter i landstingets verksamheter. Respektive universitet och högskola har arbetsmiljöansvaret för studenterna även när de befinner sig i landstingets verksamheter. Det är dock av stor vikt att landstingets verksamheter säkerställer ett gott bemötande och agerar för att förebygga sexuella trakasserier och kränkningar av studenter. Det fördjupade samarbetet med utbildningsanordnarna kring detta kommer att fortgå.

Förvaltningen arbetar för närvarande med att se över förutsättningarna att köpa in ett tekniskt system för att skapa en anonym visselblåsarfunktion. Det finns tekniska lösningar som säkerställer en anonym tvåvägskommunikation för att landstinget ska kunna följa upp inkomna anmälningar i de fall det behövs ytterligare information samt ge återkoppling till anmälaren.

Det kommer vara möjligt att anmäla förekomst av sexuella trakasserier via en sådan tjänst. Det är dock i praktiken mycket svårt att utreda en anonym anmälan om sexuella trakasserier. En anonym anmälan kan föranleda samtal med den anklagade, ökad vaksamhet och generella insatser i exempelvis den verksamhet som berörs. Någon faktisk utredning är dock inte möjlig att genomföra utan att veta vem den som utsatts är. Det kommer att behövas kompetens inom ett flertal områden för att kunna bedöma de anmälningar som kommer in via ett visselblåsarsystem. HR-kompetens som även innefattar kunskap kring sexuella trakasserier och kränkande särbehandling är en av de kompetenser som kommer att behövas.

Respektive förvaltning och bolag har ansvar för att säkerställa att deras medarbetare inte utsätts för sexuella trakasserier och kränkande särbehandling samt att vidta åtgärder om sådant skett. Förvaltningen ser dock att arbetet skulle kunna ske mer samordnat för att öka kunskapsspridning mellan verksamheterna och att en utökad uppföljning av verksamheternas arbete bör ske. Landstingsdirektören föreslås därför få i uppdrag att samordna och följa upp arbetet med att förebygga sexuella trakasserier och kränkande särbehandling i landstingets verksamheter

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Malin Frenning
Landstingsdirektör

Maria Englund
Personaldirektör

Beslutsexpediering:
Akt
SLL Personal och utbildning

Godkänd av Malin Frenning, 2018-05-23

Moderaterna
Liberalerna
Kristdemokraterna
Centerpartiet

SKRIVELSE
2018-02-20

LS 2018-0326

Landstingsstyrelsen

Åtgärder mot sexuella trakasserier och övergrepp

Stockholms läns landsting är en av Sveriges största arbetsgivare med cirka 45 000 anställda. Merparten av de 45 000 jobbar inom hälso- och sjukvårdens verksamheter. Vi bär alla ett gemensamt ansvar för att behandla varandra på ett adekvat sätt. Vid sexuella trakasserier och kränkande särbehandling är det alltid förövaren som bär ansvaret. Det är viktigt att Stockholms läns landsting drar lärdom av de berättelser som framkommit i samband med #Metoo-uppropen. Innan jul bjöd Alliansen därför in #Metoo-uppropen inom vården för att direkt från dem ta del av deras historier, förslag och synpunkter på hur landstinget kan jobba mer målmedvetet med de här frågorna.

Mötet genomfördes i Landstingshuset den 29 januari, med bland annat initiativtagare för uppropen #utantystnadsplikt och #nustickerdettill samt fackliga företrädare för Läkarförbundet och Vårdförbundet.

Erfarenheterna från mötet ledde fram till ett antal förslag som landstinget bör arbeta vidare med. Vissa delar finns redan med i det arbete landstinget gör, men vi vill säkerställa att uppropens synpunkter och förslag tas tillvara i särskild ordning.

- **Bättre stöd och kunskap till första linjens chefer**
  En förbättringsåtgärd som efterfrågas är stärkt stöd och kunskap om sexuella trakasserier och kränkande särbehandling för första linjens chefer. I de flesta fall är det den närmaste chefen som snabbt ska och kan agera och vid behov ta frågan till en högre instans. Det förutsätter dock att de har kunskapen och stödet att hantera den här typen av ärenden på ett adekvat sätt. Det behöver även kartläggas hur många chefer som genomgått utbildning i att motverka sexuella trakasserier. Dessutom bör uppgift om ålder adderas i de medarbetaruppföljningar som respektive sjukhus gör.

- **Kunskap och riktlinjer hos företagshälsovården**
  Företagshälsovården ska ha kunskap och tydliga riktlinjer för att ta hand om medarbetare som söker sig till dem på grund av sexuella trakasserier eller kränkande särbehandling. Därför är det viktigt att

landstinget även ställer krav på denna typ av kompetens vid upphandling av företagshälsovård.

- **Fördjupat samarbete med regionens universitet och högskolor**
  Stockholms läns landsting behöver adressera frågor om sexuella trakasserier och kränkande särbehandling i samarbetsforumen med regionens universitet och högskolor. I dag tenderar studenter som är ute på verksamhetsförlagd utbildning att hamna mellan stolarna.

- **Gemensam visselblåsarfunktion**
  Stockholms läns landsting ska i samband med utformningen av landstingets koncerngemensamma visselblåsarfunktion tillse att kunskapen för att hantera anmälningar om sexuella trakasserier och kränkande särbehandling finns med i uppdragsbeskrivningen.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att ge landstingsdirektören i uppdrag att återkomma med åtgärdsförslag utifrån skrivelsens förslag.